

”Kraftsamla kring personcentrerad vård”

Utveckla verktyg och kunskapsstöd till människor, så att de kan delta i beslut som rör deras hälsa, skriver representanter för bland annat patientorganisationer, RCC och SKR. (2 kommentarer)

Publicerad: 13 januari 2025, 05:30

Det här är opinionsmaterial

Åsikterna som uttrycks här står skribenten/skribenterna för.

Lotta Håkansson, Inger Ros, Thomas Magnusson, Elisabeth Wallenius, Anders Henriksson, Mats Bojestig, Kjell Ivarsson och Lisbeth Löpare Johansson.

Foto: Jan Torbjörnsson, Funktionsrätt Sverige, Diabetes Sverige, Linnea Bengtsson, Hans Alm, Johan V Avby, SKR

Den pågående omställningen till en nära och personcentrerad hälso- och sjukvård och omsorg innebär en unik chans att förändra relationen mellan människor i vård- och omsorgssystemet. Medarbetare, patienter och brukare måste hjälpas åt för att omställningen ska lyckas.

”Vården måste kraftsamla kring personcentrerat arbetssätt” - Dagens Medicin

Personcentrerad vård och omsorg handlar mycket om att bygga tillitsfulla relationer. För patienten betyder det inte bara att lyssna och försöka förstå information om den egna hälsan, utan också om att själv få dela med sig av erfarenheter och kunskaper om sitt hälsotillstånd. Det är en viktig del i utformningen av den egna vården och när det gäller beslut om den egna hälsan.

Läs också: Så personcentrerad är hemsjukvården enligt sjuksköterskor i väst

Människor måste också ha verktyg och kunskapsstöd som hjälper dem att medverka. Det kan till exempel handla om stöd för egenmonitorering, det vill säga att själv mäta sådant som blodsocker eller blodtryck. Att få stöd i att medverka i framtagandet av en dokumenterad överenskommelse, ett patientkontrakt, är ett annat exempel på insatser som kan behövas.

Om människor har tillgång till den information som rör dem själva samt möjlighet att medverka i beslutsfattandet om den egna vården, så skapas en mer jämlik och tillgänglig hälso- och sjukvård och omsorg. Då möjliggörs dessutom säkrare övergångar mellan de olika verksamheterna, till exempel mellan barn- och vuxenvård eller mellan sjukhusvård och kommunal vård och omsorg. Det är också viktigt att närstående involveras utifrån behov.

Men omställningen förändrar också vårdprofessionernas roll, till att bli partner och medskapare i patienternas och brukarnas liv. Genom att möta varje person där den är och tillvarata den enskildes unika erfarenheter, kunskaper och förmågor, gör medarbetarna hälso- och sjukvården och omsorgen mer personcentrerad och tillitsfull. Varje möte blir en möjlighet att lära sig något nytt och att växa i sin profession. När varje medarbetare också delar med sig av sin professionella kunskap skapas personens hälsa, vård och omsorg gemensamt.

Ett personcentrerat arbetssätt och ett patientkontrakt kan säkerställa att varje människa får den vård och omsorg han eller hon behöver, baserat på personens unika kunskap, behov och förmågor. Men vi behöver förstå när standardiserade lösningar respektive personcentrerade arbetssätt fungerar bäst, och hur de kan kombineras för att öka kvaliteten. Genom att stödja ett utbyte av kunskap och lärande på organisationsnivå kan vi inte bara förbättra vård- och omsorgsmötet utan också utveckla ett mer behovsanpassat och effektivt vård- och omsorgssystem.

Film om varför det är viktigt att utveckla patientens kunskapsstöd, Sveriges Kommuner och Regioner

Patienter och brukare har också en betydelsefull roll i den digitala världen, där utvecklingen av artificiell intelligens (AI) är central. Genom att använda patienternas kunskap och erfarenheter i utvecklingen av AI-verktyg kan vi skapa mer effektiva och användarvänliga system som både stödjer patienten och brukaren i det dagliga livet och professionen i det dagliga arbetet.

Om människor har verktyg som underlättar förmågan att hantera den egna hälsan kan vi minska trycket på hälso- och sjukvården och omsorgen. Det frigör i sin tur resurser att möta andra behov i samhället.

Vi kommer därför gemensamt att verka för att:

- Hälso- och sjukvård och omsorg utvecklar verktyg och kunskapsstöd till människor, så att de kan medverka i sin vård och egenvård, och delta i beslut som rör deras hälsa.
- Hälso- och sjukvård och omsorg kraftsamlar kring ett personcentrerat arbetssätt.
- Människor aktivt medverkar i beslut som rör den egna hälsan, vården och omsorgen och delar sina unika erfarenheter, men också tar till sig hälsofrämjande råd och ny kunskap.

Lotta Håkansson, förbundsordförande, Reumatikerförbundet

Inger Ros, Funktionsrätt Sveriges styrelse

Thomas Magnusson, ordförande Diabetes Sverige

Elisabeth Wallenius, f d ordförande Funktionsrätt Sverige

Anders Henriksson, ordförande, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)

Mats Bojestig, ordförande för styrgruppen Kunskapsstyrning i samverkan, samt hälso- och sjukvårdsdirektör i Region Jönköpings län

Kjell Ivarsson, nationell cancersamordnare på SKR och Regionala cancercentrum i samverkan (RCC)

Lisbeth Löpare Johansson, samordnare Nära vård, SKR